

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ
УКРАЇНИ**

ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я, ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І ТУРИЗМУ

Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КЛІНІЧНА ПРАКТИКА ЕРГОТЕРАПІЇ В ПЕДІАТРІЇ**

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія

спеціалізація: 227. 2 Ерготерапія

освітньо-професійна програма: Ерготерапія

код дисципліни в освітньо-професійній програмі: ОК.ЕТ 10

мова навчання: українська

Київ – 2021

Розробник:

Вітомська Марина Валентинівна, викладач кафедри фізичної терапії та ерготерапії, marinavitomskaya@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до вирішування складних спеціалізованих задач та практичних проблем, пов'язаних із реалізацією проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів ерготерапії з метою відновлення/корекції та адаптації рухових можливостей, навиків самообслуговування та підвищення ступеня соціальної адаптації дітей з органічними ураженнями нервової системи. Обсяг дисципліни – 11 кредитів ЄКТС. Основні теми: Клінічна практика ерготерапії з недоношеними дітьми. Клінічна практика ерготерапії при дитячому церебральному паралічі. Клінічна практика ерготерапії при вроджених аномаліях головного мозку у дітей. Клінічна практика ерготерапії при вроджених аномаліях спинного мозку у дітей. Клінічна практика ерготерапії нервово-м'язових захворюваннях у дітей. Клінічна практика ерготерапії при генетичних захворюваннях у дітей. Клінічна практика ерготерапії при розладах аутистичного спектру. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Abstract of the discipline. The discipline is aimed at the formation of general and professional competencies, defined by the educational and professional program, in particular the ability to solve complex specialized problems and practical problems related to the implementation of problem- and personality-oriented ergotherapy algorithms for the purpose of restoration / correction and adaptation of motor movements, and enhancing the social adaptation of children with organic nervous system lesions. Discipline - 11 ECTS credits. Main topics: Clinical practice of ergotherapy with premature infants. Clinical practice of ergotherapy in pediatric cerebral palsy. Clinical practice of ergotherapy in congenital brain anomalies in children. Clinical practice of ergotherapy for congenital spinal cord abnormalities in children. Clinical practice of ergotherapy of neuromuscular diseases in children. Clinical practice of ergotherapy in genetic diseases in children. Clinical practice of ergotherapy for autism spectrum disorders. The final assessment is based on the results of the current control and test.

Мета навчальної дисципліни – формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до вирішування складних спеціалізованих задач та практичних проблем, пов'язаних із реалізацією проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів ерготерапії з метою відновлення/корекції рухових та морфофункціональних можливостей, здоров'я, підвищення ступеня соціальної адаптації і, відповідно покращення якості життя дітей різного віку органічним ураженням нервової системи.

Обсяг навчальної дисципліни – 7 кредитів ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна		0	210	0		210

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами:

на другому (магістерському) рівні вищої освіти: «Анатомія людини», «Фізіологія», «Біомеханіка», «Основи медичних знань», «Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії».

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин			
	денна форма навчання			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Клінічна практика ерготерапії з недоношеними дітьми.	50		50	
Тема 2. Клінічна практика ерготерапії при дитячому церебральному паралічі.	30		30	
Тема 3. Клінічна практика ерготерапії при вроджених аномаліях головного мозку у дітей.	30		30	
Тема 4. Клінічна практика ерготерапії при вроджених аномаліях спинного мозку у дітей.	30		30	
Тема 5. Клінічна практика ерготерапії нервово-м'язових захворюваннях у дітей.	10		10	
Тема 6. Клінічна практика ерготерапії при генетичних захворюваннях у дітей.	30		30	
Тема 7. Клінічна практика ерготерапії при розладах аутистичного спектру.	30		30	
Всього годин:	210		210	

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Клінічна практика ерготерапії з недоношеними дітьми.

Проведення оцінки застосовуючи клінічні шкали та тести для оцінки функціонального стану пацієнта з недоношеністю. Визначення довгострокових і короткострокових цілей ерготерапії.

Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів проведення ерготерапевтичного втручання в залежності від ступеня недоношеності.

Тема 2. Клінічна практика ерготерапії при дитячому церебральному паралічі.

Проведення ерготерапевтичної оцінки пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухових функцій координаційних рук, чутливості, когнітивного розвитку, тощо); постановка ерготерапевтичного плану занять, визначення довгострокових і короткострокових цілей ерготерапії. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення ерготерапевтичних втручань. Ортезування кисті, підбір нейро-ортезів для дітей з неврологічною патологією.

Тема 3. Клінічна практика ерготерапії при вроджених аномаліях головного мозку у дітей.

Класифікація аномалій розвитку головного мозку. Визначення довгострокових і короткострокових цілей ерготерапії при даній патології. Постановка етапів ерготерапевтичного втручання відповідно до клінічної картини при вроджених аномаліях головного мозку у дітей: мікроцефалія, макроцефалія, гідроцефалія, аненцефалія, голопроенцефалія, краніостеноз.

Тема 4. Клінічна практика ерготерапії при вроджених аномаліях спинного мозку у дітей.

Класифікація аномалій розвитку спинного мозку. Визначення довгострокових і короткострокових цілей ерготерапії при даній патології. Постановка етапів ерготерапевтичного втручання відповідно до клінічної картини при вроджених аномаліях спинного мозку. Спинномозкова грижа.

Тема 5. Клінічна практика ерготерапії нервово-м'язових захворюваннях у дітей.

Застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних; постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей ерготерапії. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення ерготерапевтичного втручання при: нейрогенній аміотрофії, проксимальній міопатії, міотонії, міостенії.

Тема 6. Клінічна практика ерготерапії при генетичних захворюваннях у дітей.

Проведення оцінки ерготерапевтом стану пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень, навиків самообслуговування та соціальної функціональності. Визначення довгострокових і короткострокових цілей ерготерапії. Побудова плану ерготерапевтичного втручання для дітей з генетичними захворюваннями в залежності від клінічної картини та проявів патології.

Тема 7. Клінічна практика ерготерапії при розладах аутистичного спектру.

Проведення оцінки ерготерапевтом пацієнта з РАС: застосування шкал для оцінки рівня самообслуговування, соціальної функціональності, сенсорного сприйняття. Визначення довгострокових та короткострокових цілей відповідно до запросу пацієнта (батьків). Побудова алгоритму ерготерапевтичного втручання з урахуванням вікового періоду та ступеню розладів аутистичного спектру.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми дисципліни	Номер і назва теми практичних занять	Кількість годин
		Денна форма навчання
Тема 1. Клінічна практика ерготерапії з недоношеними дітьми.	1. Проведення оцінки застосовуючи клінічні шкали та тести для оцінки функціонального стану пацієнта з недоношеністю.	24
	2. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів проведення ерготерапевтичного втручання в залежності від ступеня недоношеності.	26
Тема 2. Клінічна практика ерготерапії при дитячому церебральному паралічі.	3. Проведення ерготерапевтичної оцінки пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухових функцій координаційних рук, чутливості, когнітивного розвитку, тощо); постановка ерготерапевтичного плану занять, визначення довгострокових і короткострокових цілей ерготерапії для дітей з ДЦП.	12
	4. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення ерготерапевтичних втручань для дітей з ДЦП.	10
	5. Ортезування кисті, підбір нейро-ортезів для дітей з неврологічною патологією.	8

Тема 3. Клінічна практика ерготерапії при вроджених аномаліях головного мозку у дітей.	6. Визначення довгострокових і короткострокових цілей ерготерапії при даній патології.	20
	7. Постановка етапів ерготерапевтичного втручання відповідно до клінічної картини при вроджених аномаліях головного мозку у дітей: мікроцефалія, макроцефалія, гідроцефалія, аненцефалія, голопроенцефалія, краніостеноз.	10
Тема 4. Клінічна практика ерготерапії при вроджених аномаліях спинного мозку у дітей.	8. Визначення довгострокових і короткострокових цілей ерготерапії при даній патології. Постановка етапів ерготерапевтичного втручання відповідно до клінічної картини при вроджених аномаліях спинного мозку.	30
Тема 5. Клінічна практика ерготерапії нервово-м'язових захворюваннях у дітей.	9. Застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних; постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей ерготерапії при нервово-м'язових захворюваннях у дітей.	8
	10. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення ерготерапевтичного втручання при: нейрогенній аміотрофії, проксимальній міопатії, міотонії, міостенії.	2
Тема 6. Клінічна практика ерготерапії при генетичних захворюваннях у дітей.	11. Проведення оцінки ерготерапевтом стану пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень, навиків самообслуговування та соціальної функціональності. Визначення довгострокових і короткострокових цілей ерготерапії при генетичних захворюваннях у дітей.	20

	12. Побудова плану ерготерапевтичного втручання для дітей з генетичними захворюваннями в залежності від клінічної картини та проявів патології.	10
Тема 7. Клінічна практика ерготерапії при розладах аутистичного спектру.	13. Проведення оцінки ерготерапевтом пацієнта з РАС: застосування шкал для оцінки рівня самообслуговування, соціальної функціональності, сенсорного сприйняття. Визначення довгострокових та короткострокових цілей відповідно до запросу пацієнта (батьків).	20
	14. Побудова алгоритму ерготерапевтичного втручання з урахуванням вікового періоду та ступеню розладів аутистичного спектру.	10
Всього годин:		210

Очікувані результати навчання з дисципліни: отримання практичних умінь і навичок з організації та проведення ерготерапевтичних заходів та для відновлення/корекції рухових та морфофункціональних можливостей дітей з органічними ураженнями нервової системи на різних рівнях організації в провідних лікувально-профілактичних та оздоровчо-реабілітаційних закладах (лікарнях, госпіталах, диспансерах, санаторіях, реабілітаційних центрах) завдяки:

знанням: класифікації доменів Міжнародної класифікації функціонування (МКФ) та їх роль у ерготерапії; основних рухових та функціональних порушень систем при захворюваннях нервової системи; схеми дослідження пацієнтів за системою МКФ та їх взаємозв'язків; про принципи медичної, соціальної та біопсихосоціальної моделей обмеження життєдіяльності; особливості застосування профілактичних та терапевтичних заходів ерготерапії та їх вплив на стан здоров'я пацієнта/клієнта; про уміння та навички з організації, програмування, прийомів та технік, основних принципів застосування ерготерапії при ураженнях нервової системи у дітей.

умінням: проводити оцінку неврологічного стану пацієнта; збирати анамнез, опитуючи пацієнтів (членів його сім'ї, лікарів); проводити обстеження, обираючи адекватні методи обстеження (тести), які прийняті у ерготерапії, відповідно до стану пацієнта, враховуючи патологічні розлади органів та систем хворого чи особи з обмеженням життєдіяльності; проводити педагогічні спостереження, застосовуючи різноманітні вимірювання та оцінювальні шкали; проводити тестування рівня функціонування основних систем організму; планувати індивідуальну програму реабілітаційних заходів: аналізувати інформацію зібрану

з медичних записів (у пацієнта, членів сім'ї, лікарів, фізичних терапевтів, ерготерапевтів); виявляти основні проблеми та складати реабілітаційний прогноз; визначати короткотермінові та довготермінові цілі; вибирати відповідні заходи ерготерапії, включаючи їх послідовність, частоту та тривалість; проводити ерготерапевтичні втручання (заходи), використовуючи терапевтичні вправи, метод сенсорної інтеграції, масаж рук, механотерапію, ерготерапевтичні маніпуляції по адаптації пацієнта; в процесі відновлення дисфункцій забезпечувати поточний та етапний контроль за станом пацієнта з оцінкою ефективності проведення ерготерапії й аналізом отриманих результатів; спостерігати за симптомами та реакцією пацієнта на ерготерапевтичне втручання; вносити корекцію у програму, враховуючи результати спостереження та повторні обстеження пацієнтів; надавати чіткі та стислі вказівки пацієнтам та членам сім'ї для заохочення та досягнення оптимального результату; надавати практичні рекомендації пацієнтові (членам сім'ї) щодо подальшого відновлення функцій, правильного поведіння (переміщення, адаптаційного обладнання).

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин. Робочою програмою навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання, або в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене здобувачем вищої освіти. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати студент за тему:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
1. Проведення оцінки застосовуючи клінічні шкали та тести для оцінки функціонального стану пацієнта з недоношеністю.	Експрес-контроль. Освоєння практичних навичок.	5
2. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів проведення ерготерапевтичного втручання в залежності від ступеня недоношеності.	Експрес-контроль. Освоєння практичних навичок.	5
3. Проведення ерготерапевтичної оцінки пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухових функцій координаційних рук,	Експрес-контроль. Освоєння практичних навичок.	10

чутливості, когнітивного розвитку, тощо); постановка ерготерапевтичного плану занять, визначення довгострокових і короткострокових цілей ерготерапії для дітей з ДЦП.		
4. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення ерготерапевтичних втручань для дітей з ДЦП.	Експрес-контроль. Освоєння практичних навичок.	10
5. Ортезування кисті, підбір нейро-ортезів для дітей з неврологічною патологією.	Експрес-контроль. Освоєння практичних навичок.	5
6. Визначення довгострокових і короткострокових цілей ерготерапії при вроджених аномаліях головного мозку.	Експрес-контроль. Освоєння практичних навичок.	5
7. Постановка етапів ерготерапевтичного втручання відповідно до клінічної картини при вроджених аномаліях головного мозку у дітей: мікроцефалія, макроцефалія, гідроцефалія, аненцефалія, голопроенцефалія, краніостеноз.	Експрес-контроль. Освоєння практичних навичок.	5
8. Визначення довгострокових і короткострокових цілей ерготерапії при вроджених аномаліях спинного мозку. Постановка етапів ерготерапевтичного втручання відповідно до клінічної картини при вроджених аномаліях спинного мозку.	Експрес-контроль. Освоєння практичних навичок.	5
9. Застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних; постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей ерготерапії при нервово-м'язових захворюваннях у дітей.	Експрес-контроль. Освоєння практичних навичок.	5
10. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення ерготерапевтичного втручання при: нейрогенній аміотрофії, проксимальній міопатії, міотонії, міостенії.	Експрес-контроль. Освоєння практичних навичок.	10
11. Проведення оцінки ерготерапевтом стану пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів	Експрес-контроль. Освоєння	

для оцінки функціональних порушень, навиків самообслуговування та соціальної функціональності. Визначення довгострокових і короткострокових цілей ерготерапії у дітей з генетичними захворюваннями.	практичних навичок.	10
12. Побудова плану ерготерапевтичного втручання для дітей з генетичними захворюваннями в залежності від клінічної картини та проявів патології.	Експрес-контроль. Освоєння практичних навичок.	5
13. Проведення оцінки ерготерапевтом пацієнта з РАС: застосування шкал для оцінки рівня самообслуговування, соціальної функціональності, сенсорного сприйняття. Визначення довгострокових та короткострокових цілей відповідно до запиту пацієнта (батьків).	Експрес-контроль. Освоєння практичних навичок.	10
14. Побудова алгоритму ерготерапевтичного втручання з урахуванням вікового періоду та ступеню розладів аутистичного спектру.	Експрес-контроль. Освоєння практичних навичок.	10
Усього:		100

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного (семінарського, лабораторного) заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, до заліку/екзамену не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Заліки/екзамени проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Критерії оцінювання:

1. Під час оцінювання знань і умінь студента з проходження клінічної практики, від кафедри фізичної терапії, ерготерапії студент отримує максимально - 25 балів при складанні диференційованого заліку. Решту 75 балів та загальне оцінювання роботи під час практики студент отримує від супервізора клінічної практики закладу охорони здоров'я.

2. Після закінчення практики студент подає на кафедру наступні документи: характеристику проходження практики із закладу охорони здоров'я, підписану клінічним супервізором і завірену мокрою печаткою клінічної організації; презентацію одного клінічного випадку пацієнта.

3. Під час підсумкового захисту оцінюються: повнота виконання програми практики та індивідуальних завдань; якість проявлених теоретичних знань; сформованості практичних компетенцій студентів як майбутніх фахівців з ерготерапії; вміння аналізувати результати власних досліджень та відображати їх у документації.

Критерії оцінювання результатів діяльності студента під час проходження клінічної практики від кафедри фізичної терапії, ерготерапії (25 балів):

20-25 балів - Виконання програми практики: дотримання режиму практики, успішний відгук клінічного супервізора. Ведення документації: регулярне ведення звітності, своєчасне і якісне оформлення звітних документів.

15-20 балів - Виконання програми практики: некритичні зауваження щодо відвідування практики, позитивний оцінювання клінічним супервізором. Ведення документації: регулярне ведення звітності, некритичні зауваження щодо змісту і оформлення звітності, своєчасне оформлення звітних документів.

10-15 балів - Виконання програми практики: нерегулярне відвідування практики, істотні зауваження у відгуці клінічного супервізора. Ведення документації: нерегулярне ведення звітності. Переважна більшість питань програми у звіті висвітлена, однак мають місце неточність, помилки в оформленні.

5-10 балів - Виконання програми практики: незадовільне відвідування практики, відгук клінічного супервізора зі значними зауваженнями. Ведення документації: нерегулярне ведення звітності або її відсутність, неякісне і несвоєчасне оформлення звітної документації. Звітна документація потребує доопрацювання.

1-5 балів - Студент, що не виконав програму практики (отримав незадовільний відгук від клінічного супервізора закладу або незадовільну оцінку при складанні заліку), направляється на практику повторно при виконанні умов, визначених вищим навчальним закладом, чи відраховується з вищого навчального закладу.

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Айрес ЭДж. Ребенок и сенсорная интеграция. Понимание скрытых проблем развития. 2009. 272 с.

2. Ключкова ЕВ. Введение в физическую терапию. Реабилитация детей с церебральным параличом и другими двигательными нарушениями неврологической природы. 2014.
3. Литонік ВІ. Антонік ІІ. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури. 2009. 336 с.
4. Нэнси Р. Финни. Ребенок с церебральным параличом. Помощь, уход, развитие. Книга для родителей. 2001.
5. Case-Smith, J., Clifford O'Brien. J. Occupational Therapy for children and adolescents. Elsevier. 2015.
6. Riddall-Leech, S. How to Observe Children. Second edition. Heinemann. 2008.
7. Shelley Mulligan. Occupational Therapy Evaluation for Children. 2003.
8. Case-Smith, J., Clifford O'Brien. J. Occupational Therapy for children and adolescents. Elsevier. 2015.
9. Riddall-Leech, S. How to Observe Children. Second edition. Heinemann. 2008.
10. Shelley Mulligan. Occupational Therapy Evaluation for Children. 2003.
11. Papp, K. (2018). Vaimse arengu peetust põhjustavad sagedasemad sündroomid ja nendega kaasnevad käitumise häired. Lecture material. '
12. В. Г. Майданник. Педиатрия. 2002. 1125с.

Додаткова література:

1. Мартинюк ВЮ, редактор. Основи соціальної педіатрії. Навчально методичний посібник. Т.1. 2016. 480с.
2. Мартинюк ВЮ, редактор. Основи соціальної педіатрії. Навчально методичний посібник. Т.2. 2016. 480с.
3. Маруненко ІМ, Неведомська ЄО, Бобрицька ВІ. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни. 2004. 479 с.
4. Фекета І. Курс лекцій з нормальної фізіології: Навчальний посібник. 2003.
5. Case-Smith J, Clifford O'Brien. J. Occupational Therapy for children and adolescents. Elsevier. 2015
6. Edited by Sylvia Rodger. Occupation Centred Practice with Children A Practical Guide for Occupational. Therapists. 2010.
7. Chia Swee Hong Lynne Howard. Occupational Therapy in Childhood 2002.

Електронні ресурси:

1. British Journal of Occupational Therapy. [Internet]. Available at: <https://journals.sagepub.com>
2. Hindawi Occupational Therapy International [Internet]. Available at: <https://www.hindawi.com>
3. The American Journal of Occupational Therapy. [Internet]. Available at: <https://ajot.aota.org/>